

Her min 13 stil fra Studentereksamen 1970 på Høng Studenterkursus. Jeg fulgte disse ideer ret konsekvent og blev optaget i Romerkirken året efter. Stilens titel var "Augustins Bekendelser".

Her min studenterstil med citatet fra Augustin.

"Hvis man tør bedømme integritet og indholdsdybde ud fra en sammenligning mellem den subjektive indsats og den objektive tilforlidelighed, mellem en forfatters emotionelle intimitet og hans filosofiske stringens, ville Augustins "Bekendelser" være blandt kandidaterne til førstepladsen. Heri spejles, som i få andre selvbiografiske værker, en personlig, religiøs udviklingshistorie perfekt i en gradvis filosofisk afklaring: en subjektiv "languor" (længsel, sorg) modsvares af objektiv tvivl, og objektiv vished får den dybeste personlige ro som sin konsekvens. Heri ligger imidlertid også vanskeligheden ved at eftervise værkets rent spekulative hjørnesteene. Dets forfatter var i en fremskreden alder da han påbegyndte det, og hans teologiske og kirkepolitiske teorier var for en stor dels vedkommende nedlagt i "De civitate Dei", "De Trinitate" og flere andre skrifter. Skulle man udpege den grundide, eller om man vil, den sjælelige kendsgerning, der er forudsætningen for værket, må man nævne illuminationsteorien. Det højeste åndelige redskab i mennesket, den skelnende, dialektiske fornuft, er ifølge Augustin drevet af en slags moralsk-religiøs agens, den græske LOGOS, der ikke lader det i ro førend det hviler i betragtningen af det fuldkomne væsen. "Du har skabt os til dig og vort hjerte er uroligt til det finder hvile i dig" siger han et sted.

Karakteristisk for den platoniske tradition Augustin står i så dyb en gæld til, er ideen om at, at de sjælelige intelligibler har en objektiv realeksistens. Dette er kendetegnet for den udvikling, der er nedlagt i "Bekendelserne". De zoroastrisk påvirkede manikæere, der forfægtede en slags moralsk materialisme, nemlig at det onde og det gode udkæmper en kamp på den abstrakte materies plan, betager Augustin indtil mødet med Plotin, der hævder at det onde er deprivation, en mangel på evne til at modtage formerne, der via LOGOS overføres fra det universelle intellekt. Denne metafysiske ide overfører kirkefaderen til den moralsk-kristelige sfære, til selve den menneskelige, personlige psyke: bortvendtheden, AVERSIO, afføder kardinallasterne: hovmod, videbegær og sanselighed. SUPERBIA, CURIOSITAS og VOLUPTAS.

Denne transcendens fra det psykiske til det metafysiske og den modsatte vej er typisk for Augustins tankevaner. I "De Trinitate" sonderer han Treenighedens hemmeligheder ved at bestemme åndens selvforhold: denne består af erindring, vilje og erkendelse, og heri ser Augustin gudsbilledet: erindringen fremkalder troens objekt, Gud, der erkendes ved en kærligheds - eller viljesakt. Denne trefoldige enhed er Guds "spor" i den menneskelige ånd.

Den store kirkefader var et menneske der, med hans egne ord, "levede efter det indre menneske". Stilistisk giver dette sig udtryk ved utallige referencer til intelligible sanser: de indre læber, den indre mund etc. Med disse retoriske midler lykkes det ham i "Bekendelserne" at beskrive det religiøse liv, kontemplationen, fristelserne, længslen, med en forbløffende virtuositet. Her kommer rhetoren, Ciceros beundrer, skønt med forbehold, til sin fulde ret: en prosa som denne tåler kun sammenligning med Højsangen:

"Sent kom jeg til at elske dig, du skønhed så gammel og så ny, sent elskede jeg dig. Og dog, du var i det indre, men jeg selv i det ydre, og der søgte jeg dig. Jeg forså mig mod alle de ting du har skabt skønne af form og mistede min egen form. Med mig var du, men jeg var ikke med dig. Alle disse ting, som ikke var, om ikke de var i dig, holdt mig fjernt fra dig. Du kaldte, du råbte, og du brød min døvhed. Du glimtede, du strålede, og du bortjog min blindhed. Din duft kom til mig, jeg åndede den, efter dig sukker mit bryst i længsel. Jeg har smagt dig, og jeg hungrer og tørster. Du har rørt mig og det var mig som en gløden, der drog mig mod din fred.

Augustin tilhører den platonisk-mystiske tradition i den katolske kirke. Til hans yndlingslektüre hørte Plotins berømte stykke "Om Skønheden" Denne SOBRIA EBRIETAS, denne "nøgterne beruselse", den enes flugt til Den Ene, er kulminationen på VISIO DEI, det guddommelige skue, det kontemplative livs højdepunkt og berettigelse. "Bekendelserne" er en registration af denne

livsforms svingninger. Snart det kvæstede råb "fra det dybe" til "Den Ene" der hviler i sin ubevægelige, evige fred bag den brogede skabning, snart den mystiske elevations fredfyldte ekstase.

En tænkning, der betragter Gud som skabningens virkeårsag, modelårsag og målårsag, tager ikke i betænkning at drage de politiske konsekvenser heraf. Livet er af Gud, i Gud og for Gud, en "udlændigheds vandring" Hvad denne livsbetragtning medførte, da den kombineredes med ideen om den apostoliske succession og Dionysos Areopagitens plan over det himmelske hierarki, afspejlet i den katolske kirkes gejstlige rangfølge, behøver ingen kommentarer. Den blide, sværmeriske og introverterede Augustin havde lige så få mentale affiniteter til inkquisitionen som Nietzsche havde til nazismen.

Da Aristoteles, tilstrækkeligt beskåret og kommenteret af Thomas Aquinas, trængte ind i den katolske kirke, havde Augustins teorier båret den gennem ni århundreder. Skolastikens militante logikere gjorde rent bord og Gud forvandlede fra "Den Ene" til "Førstebevægeren" som kun den der var tilstrækkeligt velbevæbnet med syllogismen, kunne finde frem til. Augustins idekreds blev stof for mystikere og entusiaster, selv Abelard deltog på nominalisterne i middelalderens slutning. "Bekendelsernes" forfatter er imidlertid så intimt knyttet til antikkens filosofi, til platonikerne, at han vedblivende vil repræsentere det åndsaristokrati der altid er rede for den, der søger en ligeså ildfuld som spekulativ hævde af sjælens absolutte enhed, af dens essentielle fællesskab med sin første transcendent årsag."

Hilsen Børge